

**НЯКОИ ОТЛИЧИТЕЛНИ ЧЕРТИ
НА
ИСЛЯМА
ОТ**

**Хазрат Мирза Тахир Ахмад, Халифатул
Масих IV, лекция, изнесена в Университета
на Канбера, Австралия**

ISLAM INTERNATIONAL PUBLICATIONS LTD

Published by:
Islam International Publications Ltd. Islamabad,
Sheephatch Lane, Tilford, Surrey GU10
2AQ, U.K.

Printed by: Raqem Press,
Islamabad, U.K.

© 1991 ISLAM INTERNATIONAL PUBLICATIONS LTD.

ISBN 1 85372 458 0

НЯМА МОНОПОЛ ВЪРХУ ИСТИНАТА

Когато се говори за отличителните черти на Исляма, първата и най-привлекателна черта, която впечатлява, е неговият трогателен отказ от претенцията, че Ислямът има монопол върху истината и че не е имало други истински религии. Той няма, също така и претенцията, че арабите са били единствените, които са получили Божията любов. Ислямът е единствената религия, която напълно отхвърля представата, че истината е монопол единствено само на дадена религия, раса или народ; вместо това, той проповядва, че Божиите напътствия са едно общо богатство, което е поддържало човечеството през всички векове. Коранът ни учи, че няма нито една раса или народ, които да не са били благословени с Божиите напътствия и че на земята няма нито един район или човешка общност, които да са нямали Пророци и Божии Пратеници.¹ В противовес на това всеобхватно глобално виждане на Исляма за проявяването на благоразположението на Аллах към всички хора на Земята, пораждава фактът, че никое друго Свето Писание, на която и да е друга религия, не потвърждава, а дори и не споменава възможността, че и други народи и нации може да са получили светлина и напътствия от Аллах през някой от периодите на човешката история. Всъщност, истинността и валидността на местни или регионални религии често са били подчертавани толкова много, а истинността на други религии пренебрегвана до такава степен, че като че ли Бог е монопол само на една вяра, само на един народ, само на една раса, а всички останали обитатели на земното кълбо са изключени изцяло и слънцето на истината като че ли е изгряло и залязло само върху ограничения хоризонт на даден народ, докато целият останал свят е, така да се каже, изоставен и обречен на вечна тъмнина. Например, Библията представя само Бога на Израел и многократно казва: "Благословен да бъде Господарят, Богът на Израел."²

1. 35:35

2. Хроники 16:36

Тя не потвърждава, дори мимоходом, истината за религиозните откровения в други земи и пред други народи. По този начин, убеждението на евреите, че всичките Израилтянски Пророци са били изпратени само на племената в Израел е в пълно съответствие с намеренията и учението на Библията. Исус също бе обявил, че неговото пришествие било предназначено за напътствието само на еврейските племена; и бе казал: "Аз бях изпратен само на изгубените овце от дома на Израел"³ и той предупредил учениците си с думите: "Не давайте на кучетата свещеното и не хвърляйте бисерите си пред свине."⁴

По подобен начин, хиндуиската религия също адресира своите Свещени книги само към онези, които са от знатен произход. При тях се казва: "Ако някой от долен произход случайно чуе текст от *Ведите*, тогава царят трябва да запуши ушите му със стопен восък и олово. А пък ако той рецитира част от *Светото писание*, езикът му трябва да бъде отрязан, а ако той успее да прочете *Ведата*, тялото му трябва да бъде насечено на парчета."⁵

Дори ако пренебрегнем такива драстични предписания, или ако предложим някакво по-малко жестоко обяснение за тях, налице остава фактът, че Свещените книги на различните религии не споменават, дори чрез загатване, за истинността на религиите на други земи и народи. Основният въпрос, който възниква тук е: ако всички тези вери са истински, тогава къде се крие мъдростта при представянето на идеята за Бога при толкова ограничени и ограничаващи условия? Коранът веднага ни представя разрешението на това затруднение. Той казва, че още преди появата на Корана и възхода на Светия Пророк Мухаммад (с.а.с.), Божии Пратеници са били наистина пращани на всеки народ и до всяко кътче на земята, но техният обхват бил регионален, а задачите им - временни. Това било така, защото човешката цивилизация все още не била достигнала до степен

3. Исамюел; 25:32.

4. Матей; 15:21- 25.

5. Готама Смрити;12.

на развитие, заслужаваща изпращането на вселенски Пратеник, носещ вселенско Послание.

ВСЕЛЕНСКА РЕЛИГИЯ

Още първата страница на Свещения Коран възхвалява Господарят, Който е Хранител на всички светове, а последните му редове ни приканват да се молим на Господаря на човечеството. По този начин, както първите, така и последните слова на Свещения Коран представят концепцията за цялата вселена, а не просто за един Бог на арабите или мюсюлманите. Несъмнено, никой преди Светия Пророк на Исляма не е призовавал цялото човечество и никоя Свещена Книга преди Свещения Коран, не се е обръщала към целия свят. Първата такава претенция е направена в полза на Светия Пророк на Исляма със следните думи:

"И Ние не сме те изпратили като нищо друго освен като носител на благи вести и Предупредител за цялото човечество, но повечето хора не знаят това."⁶ И после: кажи: 'О, човечество, аз наистина съм Пратеник до всички вас?'"⁷

И когато Коранът нарича себе си "послание за целия свят"⁸, той се представя като напътствието, с което е свързано истинското развитие и напредване на човечеството.

Коранът често е бил наричан "Потвърдителят" на други Свещени книги и на мюсюлманите се предписва да вярват във всички други Пророци по същия начин, по който вярват и на собствения си Пророк. В нашата вяра е забранено да се правят разграничения между които и да е от тях, а още по-малко - да се вярва на някои и да се отхвърлят други. Коранът казва: "Всички (ние) вярваме в Аллах и в Неговите ангели, и в Неговите Книги, и в Неговите Пратеници, като казваме: 'Ние не правим разграничения между които и да е от Неговите Пратеници'"⁹

6. 34:6
7. 7:159
8. 81:28
9. 2:286

Може би няма да е излишно да проверим дали вселенското ("универсалното") е само по себе си желателна черта и защо Ислямът е донесъл посланието за единството на човечеството, а темпото на похода към такова единство непрекъснато се ускорява във всички сфери. Пример за този поход в наше време е установяването на различни международни институции и федерации. Всъщност, те са само крайпътни камъни по дългия и криволичещ път към единство на цялото човечество. Така че, тази необходимост, която се чувства остро от напредналия и цивилизован днешен човек, вече била посрещната посредством посяването на семето за нейното задоволяване в посланието на Исляма още преди 1400 години. Днес, разбира се, бързото развитие на транспорта и комуникациите са придали нов импулс на похода към единство сред народите и нациите.

РАЗЛИЧИЯ И ПРОТИВОРЕЧИЯ МЕЖДУ ВЕРИТЕ - ТАХНАТА РЕАЛНОСТ

Един въпрос, който възниква е; ако всички религии са наистина основани от Божии Пратеници, защо тогава има различия в техните учения? Може ли един и същ Бог да спусне на земята различни учения? На този въпрос отговаря единствено само Ислямът и това е също така, отличителна черта на Исляма. Ислямът смята, че има две основни причини за различията между различните религии. Първо, че различните условия са се нуждаели от различни предписания и правила и осигурил напътствие за различните векове, региони и народи в съответствие с техните специфични нужди. Второ, съдържанието на различните вери увехнало и се смалило под влиянието на промените във времето и поради това, те не са запазени в първоначалната си форма. В някои случаи самите им последователи въвеждали нови неща и варианти, за да задоволят своите променящи се нужди и в първоначално откритите Свещени Книги непрекъснато се внасяли промени в този смисъл. Очевидно, такова разводняване на Божието послание, в последна сметка довело до ново напътствие от Първоначалния Източник. Както е казал Бог в Корана:

„Те извършват думите от истинските им места и са забравили значителна част от онова, с което са били увещавани.“¹⁰

Ако разгледаме историята на различията между различните вери в светлината на принципите, провъзгласени от Корана, ще открием, че колкото се връщаме по-близо до самия източник, толкова повече се засилва тенденцията тези различия да намаляват. Например, ако ограничим сравнението между християнството и Исляма само до живота на Исус и до четирите книги на Библията, тогава ще се появят само малки различия между основните учения на Библията и на Корана. Но, колкото по-далече отиваме надолу по пътя на времето, толкова по-широка става пропастта на тези различия, докато накрая тя става просто непреодолима и всичко това - в резултат на усилията на хората да ревизират онова, което им било открито първоначално. Историята на другите религии разкрива същата основна реалност и ние намираме категорично потвърждение на възгледа, изразен в Корана, че насоката на промените и ревизирането на Божието Послание от хората винаги е била от почитането на един Бог към почитането на няколко; от реалност към измислица и от човечеството към обожествяването на човешки същества.

Коранът ни учи, че най-сигурният начин за разбирането на една истинска религия, независимо от последвалите в нея осакатявания, е да се изследва нейния произход. Ако нейният произход разкрива учението за единството на Бога, почитането само на един Бог и на нищо друго, както и истинско и неподправено съчувствие към човечеството - такава религия, независимо от промените, настъпили в нея, трябва да бъде приета за истинска. Основателите на религии, които отговарят на това изискване, са били наистина праведни и набожни същества и истински Пратеници, натоварени от Бога, между които ние не трябва да правим разлика и в чиято истина трябва да вярваме изцяло. Те се отличават с някои фундаментални черти, присъщи на всички тях, независимо от различията по време и място. Така казва Свещеният Коран:

10. 5:14

*"Ина тях не им е било заповядано нищо друго освен да служат на Аллах, да бъдат искрени пред него в подчинението си; да бъдат праведни; да спазват молитвата и да си плащат данъка Закат. И това е религията на хората, които вървят по правия път."*¹¹

ВЕЧНА РЕЛИГИЯ

Друга отличителна черта на Исляма е, че той не само провъзгласява своя универсален характер, но и, също така предявява своята претенция, че е вечен, а след това започва да изпълнява предусловията за такава претенция. Така например, едно Послание може да бъде вечно само, ако е пълно и свършено във всяко отношение, а и също така, ако има гаранция за истинността на неговото съдържание. С други думи, в неговите открити Книги трябва да има Божия гаранция, че то не може да бъде ревизирано, редактирано и променяно произволно от хората. Що се отнася до учението на Свещения Коран Сам Всемогъщият твърди в Корана:

*"Днес лично Аз усъвършенствувах вашата вяра за вас във всяко отношение и след като проявих милостта Си към вас, ви избрах Исляма за ваша религия"*¹²

ГАРАНТИРАНЕТО НА КОРАНА

Както вече казах, за да може едно учение да бъде вечно, не е достатъчно просто то да е пълно и свършено, а и трябва да има, също така, гаранция за запазването му в първоначалния му вид за вечни времена. Коранът задоволява това основно изискване в достатъчна степен и Онзи Който е спуснал Корана, заявява пределно ясно, че:

*"Ние сме ви спуснали тази Книга и Ние наистина ще я гарантираме и пазим."*¹³

11. 98:6

12. 5:4

13. 15:10

С други думи, Сам Бог ще я пази и гарантира и никога няма да позволи да си играят с нея. Един от начините за запазването на текста в първоначалния му вид е, че в съответствие с Божията Воля, винаги е имало стотици хиляди хора, във всеки век, които са запечатвали текста на Корана в паметта си и тази практика продължава и до ден днешен.

А главната мярка запазване и гарантиране на истинския смисъл и същност на Посланието е Божията практика да бъдат определяни Наставници и Реформатори всеки век и да се пророкува пришествието на един Велик Реформатор и Съживител в по-късни времена. Той трябвало да бъде определен за духовен глава от Самия Всемогъщ и под Божие напътствие, той трябвало да изглади различията и противоречията сред последователите на Исляма като по този начин запази и гарантира истинския дух на Свещения Коран.

Разбира се, остава да се отговори и на въпроса: дали претенцията на Корана за неговото запазване се подкрепя също така и от потвърждаващи го допълнителни доказателства. Един ключ към отговора на този въпрос се крие във факта, че има голям брой изследователи - немюсюлмани, които въпреки своите усилия, не са успели въобще да покажат, че текста на Корана е бил променян произволно дори и най-малко след кончината на Светия Пророк на Исляма. Всъщност, има много изследователи- немюсюлмани, които са се чувствували задължени, след задълбочените си изследвания в тази област, да заявят открито, че Коранът е бил наистина запазен и гарантиран в своята първоначална форма. Така например, Сър Уйлям Мюър в своя труд "Животът на Мухаммад", казва: "Ние можем да потвърдим с пълно убеждение, че всеки стих е оригиналното и непроменено творение на самия Мухаммад."¹⁴ И също така: "Иначе, разполагаме с всяка гаранция, вътрешна и външна, че притежаваме текста, който е даден и използван от самия Мухаммад."¹⁵

14. Стр. 28

15. Стр. 27

Нолдеке казва: "Може би е имало незначителни грешки от страна на духовниците, но Коранът на Усман не съдържа нищо друго освен истински елементи, макар че понякога те се появяват в много странен вид. Усилията на европейските учени да докажат съществуването на по-късни интерполации в Корана, се оказаха безуспешни."¹⁶

ПЪЛНА РЕЛИГИЯ

Що се отнася до отличителната и уникална претенция на Исляма, че ученията на Корана са пълни и съвършени и са напълно в състояние да напътствуват човечеството през всички векове и тази претенция също така се подкрепя напълно от разума. Невъзможно е в рамките на толкова кратко време да се разгледа подробно тази тема, така че налага се да се ограничи само с бегла препратка към някои от ръководните принципи и илюстриращи примери. Най-напред трябва да разгледаме как Ислямът успява да отговори на изискванията на променящите се времена и по този начин да предотврати необходимостта от каквото и да е ревизиране на неговите учения. Всъщност, наистина е удивително да се изследват практическите напътствия на Исляма в това отношение, от които ще ви предложа само един пример:

1. Ислямът провъзгласява само фундаментални принципи и се въздържа от подчертаването на такива детайли, които би трябвало да се променят, за да се справят с променящите се времена и ситуации.

2. Ислямът взема изцяло предвид интелектуалната, социалната и политическа еволюция на човек и неговите учения служат за всички възможни ситуации. Той не само приема факта, че сред народите стават непрекъснати промени и развития, но също така и действителното положение, че не всички народи са на съответното равнище в развитието си през даден период във времето. Така например, възможно е земята все още да е частично населена с хора от Каменния век, а някои групи и племена все още да са изостанали с хиляда години от нашето време, дори и да живеем в една и съща епоха. Тяхното интелектуално, социално и политическо състояние може, в

16. Британската енциклопедия

действителност, да принадлежи на век, останал далече зад нас. И аз съм сигурен, че всички сме съгласни, че ще бъде върхът на глупостта да налагаме съвременни политически идеологии на аборигените в Австралия или на пигмеите в долината на Конго.

3. Ислямът е религия, която се съобразява с човешката природа и задоволява всички човешки нужди. И не се налага никаква промяна в нейните учения, освен ако не настъпи никаква фундаментална промяна в човешката природа - една перспектива, която може да отхвърлим незабавно.

Това са само някои от аспектите на принципите на Ислямските учения, а сега ще се спра на тях малко по-подробно, за да може моето изложение да бъде разбрано по-пълно.

ДАНЪКЪТ ЗАКАТ ПРОТИВ ЛИХВИТЕ

Ислямът заклеява лихварството във всичките му форми и настоява енергично за неговото пълно ликвидиране. Движещата сила, която той предлага вместо лихвите, за задвижване на колелото на икономиката, се нарича Закат. Очевидно, не бих могъл да се спра на този проблем подробно в рамките на времето, с което разполагам и поради това ще кажа само няколко думи за методологията, възприета от Корана, за да представя същността на неговите учения в тази важна сфера. Закат е система за облагане с данък на капитала, реализиран от богатите. Освен, че задоволява нуждите на държавата, този данък е предназначен да посрещне и нуждите на бедните. С други думи, тази система не само задоволява изискванията на държавната машина, но и гарантира да задоволи също така изискванията на социалната справедливост. Единственото, което той е направил е даването на основен принцип като се оставя на онези, които имат разбиране и проникателност да уредят детайлите в съответствие с условията, които преобладават в дадена действителност през определен етап от време. Коранът казва, че в богатството на онези, които притежават повече от необходимото за задоволяване на

основните нужди се намира и делът на онези, които не са в състояние да задоволят основните си нужди и се смятат за онеправдани в своята действителност. Това показва ясно, че право на всеки човек е да очаква да му бъдат осигурени някои основни житейски необходими във всяко общество, а онези, които носят отговорност за изпълнението на това задължение са онези, които притежават повече от необходимото за техните основни нужди като оставят на държавата да реши какво да използва, за може системата да бъде обективна, справедлива, и приемлива и да може да изпълнява адекватно своето основно предназначение.

НАСОКИ В ПОЛИТИЧЕСКИТЕ ДЕЛА

Другият важен международен въпрос пред който сме изправени днес е проблемът за определяне на формата на управление за даден район или страна. И тук, също така, ръководните принципи на Исляма са толкова уместни, сериозни и гъвкави, че тяхната истинност и практическа приложимост стават съвсем очевидни. Никой не може да отрече, че дадена форма на управление може да бъде сметната за подходяща или неподходяща, само когато се приложи към система специфични налични условия и е безмислено да си въобразяваме, че дадена политическа система може да задоволи нуждите на всички народи през всички времена. Ето защо Ислямът не определя само една-единствена форма на управление. Той не определя нито демократическа, нито социалистическа форма, нито пък препоръчва монархия или диктатор. Вместо да се разпростира върху методите за установяване на дадени видове управление, Ислямът формулира принципа за уреждането на политическите и правителствените работи по специфичен начин и налага условието, че независимо от формата, задълженията на едно правителство трябва винаги бъдат изпълнявани справедливо и безпристрастно, с разбиране; като винаги се спазват основните човешки права. Така например, вместо да подчертава първата част от всеприетото определение на демокрацията като "Управление

на народа", Ислямът подчертава, че независимо от формата на управление, тя трябва във всички случаи да бъде "за народа". Така че, когато се споменава демокрацията между другите форми на управление, истинското ударение се поставя върху нейното качество. Подчертава се, тя не трябва да бъде куха демокрация, а че онези, които избират свити управници, трябва да бъдат компетентни хора, решени съвсем честно да изберат само онези, които са подходящи и достойни да управляват. Това е издигнато в предусловие за избирането на длъжност от Корана. Той казва:

"И наистина, Аллах ви заповядва да поверявате постове само на онези, които ги заслужават" и че "Когато отсъждате между хората да отсъждате справедливо".¹⁷ И тогава каквото и правителство да бъде избрано в резултат на това, то се задължава да управлява справедливо, без никаква дискриминация на раса, цвят или вяра.

А сега ще резюмирам накратко правилата, произтичащи от основите положения, залегнали в Корана относно, която и да е система на управление:

1. Правителството има за свой дълг да защитава честта, животът и собствеността на своя народ.¹⁸

2. Управникът трябва винаги да постъпва справедливо в делата между индивидите и народите.¹⁹

3. Националните дела трябва да се уреждат посредством консултации.²⁰

17. 4:59

18. "Наистина, Аллах ви заповядва да предавате наследството на онези, които имат право на него." Свещеният Коран: 4:59.

19. "И когато отсъждате между хората, отсъждайте справедливо." 4:59.

20. "И чиито въпроси се решават със съвместно обсъждане." 4:59.

4. Правителството трябва да уреди задоволяването на основните нужди на човека, сиреч, да му осигури храна, облекло и жилище.²¹

5. На народа трябва да се осигурят мирни и надеждни условия за съществуване и да се защитава живота, имота и честта им.²²

6. Икономическата система трябва да е справедлива и добре уредена.²²

7. Трябва да се организира система за здравеопазване.²²

8. Трябва да преобладава пълна религиозна свобода.²³

9. С всеки победен народ трябва да се постъпва справедливо.²⁴

10. Към пленниците трябва да се отнасяме със състрадание.²⁵

11. Договорите и споразуменията трябва да се спазват винаги.²⁶

12. На слабите не бива да се налагат несправедливи споразумения.^{2 6}

21. "За теб са положени грижи, за да не гладуваш и да ходиш гол. Нито пък да си жаден или да слънчасваш" Коранът, 119:120.

22. "И когато е на власт, той хуква из страната да създава безредици в нея и да унищожава посевите и потомците на човека; а Аллах не обича безредиците". Коранът; 2:206.

23. "В религията не бива да има никаква принуда". Коранът, 2:257.

24. "И нека враждебността на никой народ не те кара да постъпваш иначе освен справедливо. Бъди винаги справедлив; това е най-близко до праведността". Коранът 5:9.

25. "Не подхожда на един Пророк да има пленници, докато и той не се включи в редовните битки в страната". Коранът, 8:68.

26. "Тогава, след като всичко свърши, или ги освободи по милост или срещу откуп - докато войната налага бремето си. Това е заповед. Коранът, 5:3.

13. На мюсюлманските поданици се предписва да се подчиняват на правителството, което е на власт. Единственото изключение от това правило е в случай, когато правителството се противопоставя открито и предотвратява изпълнението на религиозните задължения и обреди на народа си.²⁷

14. Ако възникнат разногласия с управника, тогава те трябва да бъдат уреждани в светлината на принципите, провъзгласени в Корана и от Светия Пророк. И човек в никакъв случай не бива да/ се ръководи от егоистични мотиви.²⁸

15. На хората се предписва да помагат на властите като подкрепят начинания, които целят да подобрят съществуването и благополучието на всички. Забранено е да се създават тъй наречените "движения против сътрудничеството".²⁹ По същия начин, правителствата са задължени да подкрепят благотворителни начинания, независимо от това дали са лични или колективни и да не пречат на подобни начинания.²⁹

16. На всяка могъща страна се забраняват всички форми на агресия срещу която и да е друга страна - използването на оръжие се разрешава само при самозащита.³⁰

ИСЛЯМСКАТА КОНЦЕПЦИЯ ЗА ПРАВОСЪДИЕ

Сега ще ви цитирам няколко важни примери за ислямските принципи, върху които може би трябва да се постави особено ударение в днешния свят. Първият от тях се отнася до Ислямското учение по отношение на справедливостта и правосъдието. Другите религии не дават приемливи напътствия за раздаването на

27. "Подчинявай на Аллаха и на Неговия Пратеник на онези, които са на власт сред вас". Коранът, 4:60.

28. "И ако имате разногласия помежду си за нещо, отнесат ги до Аллах и до Неговия Пратеник. Коранът, 4:60.

29. "И си помагайте един на друг в праведността, но не си помагайте в грях и прегрешение. Коранът, 5:3.

30. "И не напъргай очите си заради онова, с което сме дарили някои класи да му се радват за кратко време." Коранът, 20:132.

правосъдие и справедливост, а дори и когато въобще споменават за тях, това става по начин, който едва ли може да бъде приложен днес. Всъщност, някои от тези напътствия като че ли влизат в пряк конфликт с интелекта и чувствителността на нашето време и човек не може да не си направи извода, че тези учения или са станали покварени или са били предназначени само за местни или временни нужди. Тъй като Юдеизмът представя Бог само като Богът на Израел и изключва останалата част от човечеството - тогава не е за учудване, че той дори не споменава мимоходом основния въпрос за Човешките Права като такива.

Що се отнася до Хиндуизмът, той изглежда открито враждебен не само към не- хиндуистите, но също така и към хиндуистите от по- долните касти като по този начин стеснява още повече обхвата на божията милост до много по-малка част от човешката раса. Хиндуизмът утвърждава: "Ако някой брамин не е в състояние да изплати дълга си към някого от по-долна каста, последният няма право да наставя за неговото изплащане. Но ако някой от по-долните касти не е в състояние да изплати дълга си към някой брамини, той трябва да бъде накаран да работи ангария за брамините до тогава, докато не изплати заема си напълно."³¹

И отново, в Юдаизма ние не можем да открием концепция за правосъдие спрямо враговете. В него се казва: "И когато вашият Повелител, Вашият Бог ви ги предаде и вие ги победите, тогава вие трябва да ги унищожите напълно и не трябва да сключвате никакви споразумения с тях."³²

А сега, за сравнение, ще ви цитирам няколко примера за ислямските учения по тези проблеми. Коранът ни предписва - и аз цитирам:

*1"И когато отсъждате между хора, правете го справедливо и безпристрастно"*³³

2"Бъдете стриктни в спазването на справедливостта и бъдете свидетели на Аллах дори и това да е против самите

31. Ману Смарти, 10:35

32. Деутерономм, 7:2

33. Коранът, 4:59

вас или против родителите ви или роднините ." ³⁴

3. "И не позволявайте човешка вражда да ви кара да постъпвате иначе, а не справедливо. Бъдете винаги справедливи, защото това е по-близо до праведността." ³⁵

4. "И се бийте по пътя на Аллах срещу онези които се бият против вас, но не прегрешавайте. Аллах не обича прегрешилите." ³⁶

5. "И ако те са склонни да сключат мир, бъдете и вие склонни към мир." ³⁷

Другият пример, който искам да ви приведа за вечните учения на Исляма се отнася за отмъщението и прошката. Когато сравняваме ученията на Исляма в тази област с учението на другите религии, нас ни поразява следното предписание от Стария Завет:

"Окото ти не трябва да изпитва съжаление; и нека бъде живот за живот; око за око; зъб за зъб; ръка за ръка; крак за крак..." ³⁸

Несъмнено, такова ударение върху отмъщението, предизвиква не само удивление, но и също така натъжава сърцето. Обаче, аз не цитирам този пример, за даzakлеймявам други учения, а за да покажа, че когато биват разглеждани в светлината на принципите на Корана, дори такива драстични мерки може понякога да бъдат оправдани. По този начин Коранът ни помага да следваме противоречивите учения на другите религии в дух на съчувствие и разбиране, което е също отличителна черта на Исляма.

34. Коранът, 4:136

35. Коранът, 2:9

36. Коранът, 2:91

37. Коранът, 8:62

38. Exodus, 21:24

Според Корана, извършването на пълно отмъщение се предписвало само за задоволяването на конкретни нужди през даден период. Това било необходимо, за да се вдъхне кураж на израилтяните, за да бъдат накарани да се изправят в защита на своите права след като продължително време били поробени и преследвани и в резултат на това станали страхливи и развили дълбоко вкоренен комплекс за малоценност спрямо другите народи. Очевидно, в такава ситуация, нямало до бъде правилно да се поставя прекалено ударение върху прощаването, тъй като това би накарало израилтяните да потънат още по-дълбоко в своето блато и нямало да им даде увереността и смелостта да разкъсат оковите на унижителното си робство. Ето защо, това учение било правилно и подходящо в тогавашната конкретна ситуация и затова Всемъдрият Аллах наистина дал такава предписание. От друга страна, когато се обърнем към Новия Завет, откриваме, че в противоположност на предишното Свето Писание, той подчертава прощката до такава степен, че тя лишава израилтяните напълно от възможността да извършат каквото и да е отмъщение. Истинската причина за това била, че като практикували предишното учение продължително време, израилтяните станали коравосърдечни и свирепи и това можело да се поправи само като се прекратяло за известно време правото им да си отмъщават. Ето защо, Исус ги увещава:

" Чухте, че било казано "око за око и зъб за зъб" но аз ви казвам да не се противите на злия. И ако някой ви удари по дясната буза, обърнете и другата си към него, а ако някой иска да ви използва и вземе палтото ви, дайте му и плаща си."³⁹

Ислямът смята, че тези две противоположни учения се допълват взаимно като всяко от тях подхожда за дадените условия и за преобладаващата ситуация пред даден период и следователно никое от тях не може да има претенцията, че е универсално или вечно. И това е напълно оправдано, защото по онова време човекът все още прогресирал през ранните стадии на развитието си и все би стигнал до етап, когато би могъл да гарантира за един закон, който да бъде окончателен и универсален.

Ние вярваме, че Ислямът е този окончателен закон и представлява учение, което не се влияе от мястото и времето - един факт, подкрепен с обилни примери от учението му по въпроса, който разглеждаме сега.

Коранът казва:

*"Помнете, че отплатата за рана е подобно рана; но онзи който прощава и по този начин осъществява поправяне, ще получи наградата си от Аллах. Несъмнено, Аллах не обича злосторниците."*⁴⁰

По този начин Ислямът съчетава най- добрите черти и на двете учения, които го предхождат с жизнено важната добавка, че прошката се поощрява при положение, че тя може да доведе до подобряването или поправянето на злосторника, тъй като това истинската цел. Ако не е така, тогава се смята, че наказанието е необходимо, но и то не бива да превишава степента на нанесеното зло. Несъмнено, това напътствие е в пълно съответствие с човешката природа и днес е толкова приложимо, колкото и когато било открито преди 14 века.

НЯКОИ ДРУГИ РАЗЛИЧИЯ

Тема за отличителните черти на Исляма е огромна и аз успях да се спра само на няколко аспекта, които бях подбрал за тази беседа. Времето с което разполагам ми позволява само да спомена мимоходом и на някои други аспекти, които не бих искал да пропусна:

1. Ислямът смята, че Бог е Създателят на вселената и той представя Своето Единство по пределно ясни начини, които са понятни и на селяка и на интелектуалеца. Ислямът нарича Бога Съвършено същество, изворът на всички съвършенства и неопетнен от никакви недостатъци. Той е живият Бог, който явява Себе Си навсякъде и Който обича Своите създания и изслушва молбите им. Никой от Неговите атрибути не е отменен; ето защо Той общува с човечеството както и преди и не е преградил пътищата, по които може да се достигне пряко до Него.

2. Ислямът смята, че няма никакво противоречие между Божието слово и Неговото дело. По този начин той ни освобождава от традиционното съперничество между науката и религията и не изисква от човека да вярва в нищо друго извън законите на природата, определени от Него. Той ни подканва да размишляваме над природата и да я използваме за благотворителни цели, защото всичко е създадено за благо на човечеството.

3. Ислямът не предявява празни претенции, нито пък ни принуждава да вярваме в онова, което не разбираме. Той подкрепя своите учения с разум и обяснения, задоволяващи, както интелекта ни, така и дълбините на душата ни.

4. Ислямът не се базира на митове или фолклор. Той кара всекиго да експериментира сам и смята, че истината може винаги да бъде верифицирана в една или друга форма.

5. Откритата Книга на Исляма е уникална и се отличава от всички други религии. Въпреки колективните им усилия в продължение на много векове, нейните противници не са успели да се издигнат на равнището дори и на малка част от тази удивителна Книга. Нейното достойнство се състои не само в нейното уникално литературно съвършенство, но и също така в простотата и достъпността на нейните учения. Коранът провъзгласява, че той е най-доброто учение - претенция, която не е направена от никоя друга открита Книга.

6. Коранът претендира, че той съчетава най-добрите качества на предхождащите Свещени Писания и че всички трайни и понятни учения са обхванати от него. Коранът

казва:

"Тук се дадени трайни заповеди" и "Това е наистина всичко, на което учат предишните Свещени Писания — Свещените Писания на Аврам и Мойсей"

7. Отличителна черта на Исляма е, че неговата открита Книга е написана на жив език. Не е ли любопитно това, че езиците на всички други открити Книги са или мъртви или отдавна не се използват широко? Изглежда, че една жива Книга е трябвало да бъде написана на жив и вечно използван език.

8. Друга отличителна черта на Исляма е, че неговият Пророк преминал преди всички въображаеми етапи на човешкия опит като се започне от бедняшко и сирашко детство и се завърши с ролята му на безспорен управник на своя народ. Неговият живот бил документиран и в най-малки подробности и той отразява безпримерна вяра в Бога и постоянни жертви по Неговия път. Той прекарал пълнокръвен живот изпълнен с много събития и действия и оставил след себе си пример за съвършено поведение във всички сфери на човешките дейности. Това е напълно подходящо и правилно, тъй като бил живото тълкувание на Корана и чрез личния си пример осветявал пътя на човечеството за всички бъдни времена - роля, която не е била изпълнена от който и де е друг Пророк.

9. Друга отличителна черта на Исляма е, че много от неговите пророчества са се изпълнили в протекание на вековете и с това са укрепили вярата на неговите последователи в съществуването на Всезнаещият и Жив Бог. Този процес продължава и до ден днешен, както свидетелства наскоро откритото тяло на Фараона, който прогонил Мойсей и неговият народ от Египет. Друго ново доказателство за пророчеството на Корана е примерът с разработването на новите средства за унищожение, в които огънят ще бъде скрит в миниатюрни частици, които трябвало да се разширят и възбудят преди да избухнат с ярост, която да накара и планините да се изпарят.

10. Друга черта на Исляма е, че когато говори за Бъдния живот, и за живота след смъртта, той също така пророкува бъдни събития на този свят, чието сбъждане укрепва вярата на неговите последователи в живота след смъртта.

11. Ислямът се отличава от другите религии по това, че осигурява приемлив кодекс за поведението в личните, колективните и международните взаимоотношения. Тези напътствия включват всяка възможна ситуация и включват взаимоотношенията между младите и старите, подчинените и работодателите, между членовете на семейството, между приятелите и съдружниците и дори между противниците. Правилата и принципите провъзгласен в него са наистина универсални и вече са издържали изпитанието на времето.

12. Ислямът провъзгласява равенство сред човечеството, независимо от различията в каста, вяра и цвят. Единственият критерий за чест, който той приема е критерият за праведност, не за род, богатство, раса или цвят. Коранът казва: *"Наистина, най-почтеният измежду вас, в очите на Аллах, е онези, който най-праведен сред вас"*⁴¹

И отново:

*"Онзи който върши добро, независимо от това дали е мъж или жена, и който вярва - той е от онези, които ще влязат в Райската Градина; там на тях ще им бъде дадено всичко без мярка"*⁴²

13. Ислямът дава определение на доброто и злото, което го отличава от всички останали религии. Той не смята, че естествените човешки желания са зло; той нарича зло само прекомерното и нередно отдаване на удоволствие. Ислямът ни учи, че нашите естествени склонности трябва да се регулират и канализират така, че да бъдат градивни и благотворни за обществото.

14. Ислямът не само е направил жените наследници на имота, но и им е дал равни права с мъжете, обаче не по начин, който би пренебрегнал отличителните черти на тяхната анатомия и тяхната изключителна отговорност при раждането и отглеждането на деца.

РЕЛИГИЯ НА МИРА

И накрая, бих искал да предам на всички, които се борят за мир благата вест, че единствено само Ислямът е вярата, която гарантира мир във всички сфери и на всички равнища: лично, обществено, икономическо, национално и над национално. Единствено само Ислямът носи име, чийто буквален смисъл е "мир" и онзи, който стане мюсюлманин не само влиза лично в безопасно убежище, но и също така го гарантира и за други и

избягва всички действия, които биха могли да доведат до

41. 49:14

42. 40:41

неравноправие и размирици. Светият Пророк (с.а.с.) е казал, че мюсюлманин е онзи, чиито думи и дела не причиняват зло на другите.⁴³ Силната реч на Светия Пророк (с.а.с.), произнесена малко преди смъртта му, и след извършването на онова, което по-късно започнало да се нарича "Прощалното поклонничество", е вечна харта за мир за цялото човечество. Ислямът предписва мир не само между хората, но и също така между човека и неговият създател, така че не само други хора остават ненакърнени от думите и делата на един мюсюлманин, но и самият той остава в безопасност от гнева и порицанието на Бога, отплата, която идва в резултат на извършено прегрешение. Така че, мирът и покоят постигнат от един мюсюлманин го следва на само на този, но и на онзи свят.

Ученията на Исляма, ако бъдат следвани от народите на света, могат да ги спасят напълно от размирици и разрушение. Ислямът е жива вяра и претендира, че може да постави отношението между човек и Бога в същата плоскост, в която те са отдавна отминалите дни. Ислямът не смята откровението и общуването с Бога за нещо отдавна отминало. Той вярва, че пътищата към духовно блаженство, по които са вървели Ной, Аврам, Мойсей, Исус и, преди всичко, Пророкът на Исляма, все още са открити и приканват онези, които, които желаят да общуват по-отблизо с Бога.

ДВИЖЕНИЕТО "АХМАДИЯ"

Движението "Ахмадия" в Исляма вярва, че тези претенции са били изпълнени в наше време в лицето на неговия основател Хазрат Мирза Гулам Ахмад, който е роден в 1835 година в затътеното селце Кадиян в Индия. Той можал благодарение на Божията милост да върви по пътя набожността и праведността и, като следвал стриктно ученията на Исляма, бил благословен с интимно общуване с Всемогъщия. Той получил Божествено откровение, което също така представлявало основата на собствените му многобройни пророчества, чието безотказно сбъдване продължило дълго след смъртта му.

43. Бухари, Китаб-ул-Иман

В съответствие с Божието напътствие, той основал движението "Ахмадия" в Исляма през 1889 година и, оставяйки след себе си преданна и енергична общност от последователи след себе си - ученици, наброяващи няколко стотина хиляди, той напуснал тази земна обител през 1908 година. Общността е била водена през цялото време от избрани приемници.

Докато описвал своята мисия, Основателят на нашето Движение казал:

*"Аз съм изпратен, за да докажа, че единствено Ислямът е жива религия. И аз бях благословен с духовни сили, които правят безпомощни онези, които следват други вери както и онези и между нас, които са духовно слепи. Аз мога да покажа на всеки противник, че Коранът е чудо със своите учения, своето просветено познание, своята дълбока и деликатна проницателност, и своето съвършено красноречие. Той превъзхожда стократно чудесата на Мойсей и тези на Исус."*⁴⁴

И той продължава:

*"Аз съм светлината в мрака на този век. Онзи който ме следва, ще бъде спасен от ямите и рововете, изкопани от Дявола, за да хване в капан онези, които са се отклонили в мрака. Той ме е изпратил, за да водя света, нежно и в мир към Единственият Истински Бог и да възстановя моралното превъзходство на Исляма. И ми бяха дадени божествени знамения, за да задоволя онези, които търсят истината."*⁴⁵

Завършвам беседата си с още един цитат от писанията на Основателя на Движението "Ахмадия", който е призив към цялото човечество:

"Огледалото, което ви позволява да съгледате Онова Възвишено Същество е Неговото общуване с човека. Нека някой, чието сърце копнее за истината, да се изправи и да търси. Заявявам ви с цялата истина, че ако душите търсят честно и ако сърцата наистина жадуват за истината, тогава хората ще трябва да търсят верния метод и вярната пътека. Но как ще се отвори тази пътека и как ще се вдигне това було? Уверявам всички

44. Анджам- е- Атахм 345:346

45. Исус в Индия.

търсачи, че единствено само Ислямът носи вести за тази пътека, защото другите са запечатали отдавна откровението на Бога. Но бъдете уверени, че Бог не е оставил този печат; това е просто оправдание, измислено от човека в неговата заблуда. Наистина, така както е невъзможно да виждаме без очите си или да чуваме без ушите си, точно така е невъзможно да съзрем лика на Възлюбения ни Бог, без помощта на Корана.

„Аз бях младеж, а сега съм вече стар, но и до сега не съм открил някой, който да е пил от най-последния духовен еликсир, освен от този свещен извор.“⁴⁶

Несъмнено, този призив е послание, което вдъхва живот на всяка душа, търсеца действителната истина.

46. Философия на ученията на Исляма, стр. 131,132

**SOME DISTINCTIVE FEATURES OF ISLAM
(IN BULGARIAN)**

An address delivered by Hazrat Mirza Tahir Ahmad, Khalifatul Masih IV, Supreme Head of the Ahmadiyya Movement in Islam at the Australian National University (A.N.U) Canberra, Australia.